

Студент 4 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ПЛАСТИКОВИХ КАРТОК

Анотація. Проаналізовано сучасний стан ринку платіжних карток в Україні та розглянуто обліковий механізм взаємодії банків з організаціями при впровадженні зарплатних проектів з використанням пластикових карток.

Аннотация. Проанализировано современное состояние рынка платежных карточек в Украине и рассмотрен учетный механизм взаимодействия банков с организациями при внедрении зарплатных проектов с использованием пластиковых карточек.

Annotation. The current state of the market of payment cards in Ukraine is analysed and the registration mechanism of interaction of banks with the organisations at introduction of salary projects with use of plastic cards is considered.

Ключові слова: платіжна картка, зарплатна картка, зарплатний проект, ринок платіжних карток, облікові процедури, платіжна система.

Розрахункові операції з використанням платіжних карток значно розширили спектр банківських фінансових послуг та збільшили можливості отримання банківського продукту. Перевагами запровадження карткових платіжних систем для клієнтів є уникнення необхідності носити великі суми готівкових грошей та спрощення розрахункових формальностей.

Але незважаючи на принципові переваги використання платіжних карток як інструмента безготівкових розрахунків, а також наявність досвіду їх масового використання у західних країнах, просування карток на українському ринку наштовхнулось на ряд перешкод.

У результаті цього дослідження питання організації роботи з пластиковими картками установами банків України набуває особливого значення, що зумовлює актуальність обраної теми та доцільність розгляду практичного їх застосування підприємствами та організаціями.

Вирішенням даної проблеми займались такі вчені-економісти та аналітики, як О. Кравченко, Д. Лучко, Т. Левицька, О. Камець, О. Сокольська та ін.

Метою даної роботи є дослідження діючої практики банківських операцій з пластиковими картками на прикладі операцій підприємств по виплаті заробітної плати.

Для досягнення поставленої мети у роботі вирішуються такі завдання: провести аналіз сучасного стану ринку платіжних карток в Україні; розглянути організацію роботи комерційних банків щодо обслуговування клієнтів за допомогою зарплатних пластикових карток.

Об'єктом дослідження є вивчення ринку пластикових карток в Україні, а також облік операцій комерційних банків з картками.

Предмет дослідження – облікові процедури по оплаті праці з використанням пластикових карток.

Обсяг платежів із використанням платіжних карток у нашій країні щорічно зростає. Станом на 01.10.2010 р. в Україні діє 140 банків-членів карткових платіжних систем, 39 988 тис. осіб є держателями платіжних карток. Кількість банкоматів в Україні з 2009 р. збільшилася на 1 080 шт. і на сьогодні становить 29 920 шт. за статистикою 2010 р.

На 3 квартал 2010 р. сума операцій з використанням платіжних карток, емітованих українськими банками, становила 118 259 млн грн, з них операцій по безготівкових платежах – 7 633 млн грн та по отриманню готівки – 110 626 млн грн. За станом на 01.10.2010 р. українськими банками було емітовано 27 916 тис. платіжних карток з функцією платежів та видачі готівки [1].

Валові показники українського ринку карткових послуг говорять про те, що зростає не тільки кількість карток, а й розширюється карткова інфраструктура (банкомати, термінали). Карткові послуги стають більш дешевими та доступними, а це означає, що скоро в Україні картка стане таким же зручним та незамінним засобом платежу, яким вона на сьогодні є у західних країнах.

Найбільшу частку українського ринку пластикових карток займають банківські картки локальних платіжних систем. Вони розвиваються шляхом упровадження зарплатних проектів, а так звані "зарплатні картки" отримали широке розповсюдження на українському ринку.

Виплата заробітної плати через касу – дорогий, незручний та на сьогодні вже "застарілий" механізм. Більшість підприємств повністю згодні, що зарплатні проекти стали вигідним рішенням як для підприємств та їх працівників, так і для держави в цілому.

Як було зазначено, розрахунки з працівниками з оплати праці на підприємствах, в організаціях є однією з найбільш трудомістких ділянок обліку, що вимагає значних витрат часу на нарахування, утримання, оподаткування та видачу грошей. При цьому несвоєчасно отриману заробітну плату необхідно депонувати, що нерідко призводить

їх видачі. Ці недоліки усуваються при використанні послуг банківських установ, пов'язаних з організацією виплати заробітної плати за платіжними картками працівників підприємств, установ, організацій.

Банки зазвичай обмежують коло операцій, що здійснюються за зарплатною картою (видача готівки та розрахунки у торгівельній мережі), така форма виплати зарплати залишається зручною й економічно вигідною як підприємству, так і його працівникам [2].

Перш за все це вигідно тим, що зменшуються обіг готівкових грошових коштів, а також витрати, пов'язані з доставкою грошових коштів з банку і навпаки. Зарплата просто перераховується на персональний картковий рахунок працівника, який її потім використовує на власний розсуд.

Працівники використовують платіжні картки, що також вигідні, адже будь-яку суму (в межах зарплати або залишку на картрахунок) можна зняти з картрахунку за допомогою банкомату в будь-який час [3].

При використанні зарплатних карток робота бухгалтерії з виплати заробітної плати, премій, сум на відрядження та інших нарахувань полягає лише в тому, щоб перерахувати загальну суму грошей у банк та вказати, як її необхідно розподілити між працівниками відповідно до реєстру. При цьому ніяких депонентів: працівник завжди отримує свої гроші на власний банківський рахунок. Це дає можливість знизити адміністративні витрати, пов'язані із роботою бухгалтерії і каси підприємства. При цьому широке та зручне отримання заробітної плати за допомогою банківської картки не порушує звичайний ритм праці, що часто буває при виплаті заробітної плати через касира.

Що стосується недоліків, то на сьогоднішній день можна виділити вплив на платіжні картки механічних ушкоджень, води, перепаду температур, а також деякі проблеми стосовно зняття готівки з "чужих" банкоматів (банком знімається близько 2 % отриманої суми за обслуговування) [4].

Механізм обліку розрахунків по оплаті праці з використанням пластикових карток такий. Підприємство перераховує в банк заробітну плату та інші виплати працівника і складає відповідний реєстр, що визначає розподіл коштів між працівниками. Банк на підставі реєстру зараховує ці кошти на рахунки працівників і забезпечує доступ до них за допомогою банківських платіжних карток.

Деякі банки вимагають укладення між банком і підприємством договору про обслуговування зарплатного проекту, що призводить до зайвих витрат на обслуговування, понесених підприємством, якщо підприємства в цьому банку відкрили поточний рахунок, адже слід сплачувати грошові кошти за розрахунково-касове обслуговування і додатково за обслуговування зарплатного проекту.

Індивідуально з кожним працівником підприємства банк також укладає договір про відкриття карткового рахунку, де зазначаються предмет договору, права та обов'язки клієнта (працівника підприємства) й емітента (банку), порядок розгляду спорів та інші суттєві умови. Згідно з укладеними договорами, банк відкриває підприємству синтетичний картрахунок, а в ньому – субрахунки для працівників і видає кожному працівнику платіжну картку. Необхідний тип банківської картки може визначитися для кожного працівника індивідуально, залежно від його потреб.

Нарахування зарплати відбувається відповідно до нормативних документів з оплати праці. Для виплати заробітної плати бухгалтерія подає до банку: платіжні доручення на переказ заробітної плати працівникам на їх рахунки; платіжні доручення на переказ податків і зборів; реєстр зарахування зарплати на рахунки працівників.

Відомість зарахування заробітної плати на карткові рахунки працівників бухгалтерія підприємства складає за формою, затвердженою спільно з установою банку. Її можна передати як у електронному документі, завіривши електронним цифровим підписом, так і за системою "Клієнт-банк" у спеціальному форматі, який обирає банк. Паперова копія відомості також засвідчується підписами керівника та головного бухгалтера і скріплюється печаткою підприємства [5].

Гроші залишаються на карткових рахунках співробітників до часу їх зняття у банкоматі (терміналі) або до проведення безготівкових платежів у торговельно-сервісній мережі. При цьому щомісячно проводиться виписка, яка відображає всі операції на рахунку і дозволяє контролювати всі доходи і витрати. Також забезпечується повна конфіденційність операцій. У разі втрати або крадіжки картки працівник може захистити кошти на картковому рахунку від несанкціонованого використання, терміново заблокувавши картку.

Фактична дата надходження коштів на картковий рахунок працівника залежить від терміну, зафіксованого у договорі між банком та організацією. Як правило, це відбувається протягом одного-двох банківських днів із дати подання відповідних доручень і відомості зарахування зарплати. Після надходження грошей на карткові рахунки працівники підприємства можуть їх одержати через мережу банкоматів.

Таким чином, викладений порядок застосування банківських платіжних карток у розрахунках із заробітної плати між роботодавцями та працівниками дозволить уникнути зловживань в оплаті праці нелегальним способом ("у конвертах") та зменшити адміністративні витрати підприємства.

Використання зарплатних карток дає можливість запровадити універсальний і ефективний механізм взаємовідносин між підприємством та його співробітниками, а також держави з населенням у цілому.

Напрямом подальшого дослідження має бути вирішення завдань щодо практичної розробки нормативно-правової та технічної бази впровадження системи електронних платежів, яка б, як наслідок, стала запорукою досягнення економічного та соціального розвитку держави.

Наук. керівн. Глебова Н. В.

Література: 1. Використання пластикових карток в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/Pl_syst/Charge_card.htm. 2. Левицька Т. В. Особливості використання платіжних пластикових карток у банківській системі / Т. В. Левицька, О. М. Камець // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 10. – С. 233–238. 3. Лучко Д. Платежная карточка для выплаты заработной платы / Д. Лучко // Налоговое планирование. – 2005. – № 2. – С. 95–99. 4. Колесніченко В. Ф. Карткові зарплатні проекти / В. Ф. Колесніченко // Економіка розвитку. – 2008. – № 3. – С. 24–26. 5. Особливості обліку розрахунків [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dtk.com.ua/show/3cid01086.html>.